

Bruxelles, 24. svibnja 2017.
(OR. en)

9646/17

CT 52
ENFOPOL 269
COSI 119
COTER 44

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	9572/17
Predmet:	Nacrt revidiranih smjernica za strategiju EU-a za borbu protiv radikalizacije i novačenja terorista

Kontekst

1. Vijeće je 4. prosinca 2014. postiglo dogovor o skupu smjernica¹ kojima se dopunjuje Revidiranu strategiju EU-a za borbu protiv radikalizacije i novačenja terorista² koja je potvrđena u lipnju 2014. U točki 2. tih smjernica navodi se: „Kako bi se osiguralo učinkovito rješavanje novonastalih prijetnji, potrebno je pratiti ove smjernice i njihovo određivanje prioriteta, kao i provedbu te ih, prema potrebi, prilagođavati.” Nadalje i u skladu sa smjernicama, u točki 4. navodi se da bi se smjernice i njihovu provedbu trebalo „revidirati svake dvije godine te, prema potrebi, ažurirati kako bi se, s obzirom na promjene u području terorizma, osiguralo učinkovito djelovanje na nacionalnoj razini i razini EU-a”.

¹ 13469/1/14.

² 9956/14 JAI 332 ENFOPOL 138 COTER 34.

2. Slika prijetnje promijenila se od donošenja smjernica³.
3. Odgovornost za suzbijanje i sprečavanje radikalizacije i novačenja terorista prvenstveno je u rukama država članica. Međutim, teroristički napadi u Europi 2015. i 2016. ponovno su ukazali na važnost rješavanja problema radikalizacije koja dovodi do terorizma i nasilnog ekstremizma i na europskoj razini. Na neformalnom sastanku pod naslovom „Sprečavanje radikalizacije i očuvanje vrijednosti” održanom 12. veljače 2015. nakon terorističkih napada u Parizu u siječnju 2015. šefovi država ili vlada pozvali su na:
 - poduzimanje odgovarajućih mjera, u skladu s nacionalnim ustavima, za otkrivanje i uklanjanje internetskih sadržaja kojima se promiče terorizam ili ekstremizam, među ostalim većom suradnjom između tijela javne vlasti i privatnog sektora na razini EU-a, te u suradnji s Europolom na stvaranju kapaciteta u vezi s prijavljivanjem internetskih sadržaja,
 - komunikacijske strategije kojima se promiču tolerancija, nediskriminacija, temeljne slobode i solidarnost u cijelom EU-u, među ostalim jačanjem međuvjerskog i drugog dijaloga u zajednici, te materijale koji se sadržajem suprotstavljaju terorističkim ideologijama, među ostalim omogućivanjem da se čuje glas žrtava i
 - inicijative povezane s obrazovanjem, strukovnim osposobljavanjem, mogućnostima zapošljavanja, društvenom integracijom i rehabilitacijom u pravosudnom kontekstu kojima bi se rješavali čimbenici koji doprinose radikalizaciji, među ostalim u zatvorima.
4. Okvir politike razvio se od donošenja smjernica. U **Prilogu II.** nalazi se pregled relevantnih dokumenata o politici u kojima se utvrđuju mjere i inicijative koje treba poduzeti kako bi se pojačali napor u vezi sa sprečavanjem i suzbijanjem radikalizacije koja dovodi do terorizma i nasilnog ekstremizma. Taj popis uključuje prvenstveno zaključke Europskog vijeća, zaključke Vijeća, komunikacije Komisije, ali i rezolucije Europskog parlamenta i mišljenja Odbora regija.

³ Vidjeti primjerice dok. 6699/17 („Update on the conclusions, recommendations and way forward on the INTCEN and Europol threat assessments mechanism (Ažurirani zaključci, preporuke i smjernice u pogledu mehanizma za procjene prijetnji INTCEN-a i Eurola)”).

Komisija je 2. veljače 2017. pokrenula Mrežu donositelja nacionalnih politika prevencije koja ima dvojak cilj:

- pojačati i institucionalizirati razmjenu stručnih znanja i iskustava o pristupima i politikama prevencije u državama članicama i
- u većoj mjeri uključiti države članice u aktivnosti Mreže za osvješćivanje o radikalizaciji (RAN).

5. Na temelju dokumenta koji je sastavio koordinator EU-a za borbu protiv terorizma Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove raspravljalo je u prosincu 2016. o sve većem izazovu koji predstavljaju europski strani teroristički borci, uključujući žene i djecu, koji se vraćaju iz Sirije i Iraka. U tijeku su rasprave u odgovarajućim radnim skupinama te u okviru skupine G15 i Centra za izvrsnost Mreže za osvješćivanje o radikalizaciji. U ožujku 2017. Stalnom odboru za operativnu suradnju u području unutarnje sigurnosti (COSI) predstavljeni su rezultati upitnika o djeci i načinu na koji države članice rješavaju tu situaciju. Objedinjeni rezultati različitih inicijativa bit će predstavljeni Vijeću za pravosuđe i unutarnje poslove kasnije ove godine.
6. Od početka 2015. poduzeto je nekoliko inicijativa. U **Prilogu III.** pruža se pregled glavnih kretanja.
7. Na temelju toga smjernice su revidirane kako bi ispravno odražavale promijenjenu sliku prijetnje i novije promjene politike. Smjernice su prilagođene na temelju postignuća tako da se njima dalje razvijaju konkretne i opipljive mjere te se prilagođavaju prioriteti kako bi se učinkovito riješili postojeći izazovi.

Daljnji koraci u pogledu revidiranih smjernica – pitanja koja treba razmotriti / otklanjanje nedostataka / postavljanje prioriteta

8. U nedavnim izvješćima Europolu i Obavještajnog i situacijskog centra EU-a (IntCen)⁴ naglašeni su i potvrđeni mnogi izazovi i prijetnje, uključujući osobito prijetnje pojedinaca koji djeluju sami i malih ćelija, upotrebu društvenih medija za radikalizaciju i novačenje, pokušaje novačenja tražitelja azila / izbjeglica / migranata, strane terorističke borbe povratnike i djecu, nove putove za radikalizaciju, rast desničarskog ekstremizma te rizike od polarizacije.
9. U novijim se dokumentima o politici naglašava nekoliko dodatnih izazova, uključujući osobito radikalizaciju mladih, ulogu ideologije, rodne aspekte radikalizacije, radikalizaciju u zatvorima te deradikalizaciju ili povlačenje općenito. S obzirom na te izazove u odgovorima politika treba upotrijebiti sva relevantna područja i instrumente politika, uključujući kazneno pravosuđe, obrazovanje, društvenu uključenost, građanstvo, europske vrijednosti itd. Međusektorskim aspektima obuhvaćene su strategije i akcijski planovi za prevenciju na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, višeagencijski pristupi koji uključuju sve relevantne dionike, modeli suradnje, forumi za razmjenu stručnog znanja i iskustava te mjere podizanja razine svijesti i osposobljavanja.
10. S obzirom na prethodno navedeno, u smjernicama se dalje razvijaju konkretne mjere za provedbu preporuka utvrđenih u odgovarajućim dokumentima o politici te se u njima osiguravaju alati za učinkovito svladavanje utvrđenih izazova. Nakon rasprava na sastanku Radne skupine za terorizam (TWP) od 15. ožujka 2017. i zahtjeva za dostavu doprinosa, nekoliko je delegacija dostavilo pisane primjedbe na nacrt predstavljen na sastanku, a većinu tih zahtjeva uzelo se u obzir u ovoj revidiranoj verziji.

⁴ ESVD (2017.) 10081 od 17. veljače 2017. („Šest mjesečnih procjena prijetnje od islamističkog terorizma: 1. dio – Europa” (*EU CONFIDENTIAL*)).
5499/17 (EDOC 870884 – v3 („Perspektiva kretanja u džihadističkom terorizmu” (*EU RESTRICTED*)).

11. Predlaže se da Mreža donositelja nacionalnih politika prevencije, koja će se sastajati otprilike četiri puta godišnje, uključi ove smjernice u svoj budući rad. Mreža bi mogla biti ključna za napredak u provedbi ovih smjernica.

Komisiju se poziva da Radnoj skupini za terorizam redovito podnosi izvješća o aktivnostima Mreže. Radna skupina za terorizam trebala bi jedanput godišnje razmotriti provedbu te preispitati smjernice i ažurirati ih prema potrebi kako bi se osiguralo učinkovito uklanjanje novonastalih prijetnji.

PRILOG I.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Općenito				
1.	Nacionalne strategije za sprečavanje radikalizacije i novačenja terorista	Razmotriti razvoj i ažuriranje strategija za sprečavanje radikalizacije kojima se promiče višeagencijska suradnja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te uzimaju u obzir novi izazovi i/ili nastaviti s daljnjom provedbom i evaluacijom postojećih strategija. Razmotriti imenovanje nacionalnih koordinatora za prevenciju <u>kao nacionalnih kontaktnih točaka Mreže za osvježavanje o radikalizaciji (RAN).</u>	DČ/Komisija	Komunikacija o radikalizaciji iz 2016., zaključci Vijeća (ZV) o kaznenom pravosuđu iz 2015., zaključci Vijeća o mladima iz 2016., mišljenje Odbora regija iz 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Podupiranje daljnjeg istraživanja trendova i izazova radikalizacije i novačenja terorista				
2.	Udružiti stručno znanje radi sprečavanja i borbe protiv radikalizacije i novačenja terorista.	Upotrijebiti među ostalim Centar izvrsnosti RAN-a radi izrade pregleda istraživanja i utvrđivanja praznina u znanstvenim istraživanjima. Razmjenjivati stručno znanje i iskustva u pogledu pristupa, strategija i intervencija u vezi s prevencijom, a osobito u okviru Mreže donositelja politika prevencije. Razmjenjivati relevantne rezultate istraživanja u relevantnim forumima (uključujući Mrežu donositelja politika prevencije, Europsku mrežu za strateško komuniciranje (ESCN) itd.).	Komisija/DČ	Komunikacija o radikalizaciji iz 2016. (ključna mjera 1.)

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
3.	Podupirati ciljano istraživanje načina rješavanja pitanja radikalizacije i novačenja terorista i poticati razvoj učinkovitih intervencija utemeljenih na dokazima, uključujući izlazne strategije.	Koristiti se programom Obzor 2020. i Fondom za unutarnju sigurnost (i djelovanjima EU-a i/ili nacionalnim programima, prema potrebi). Podupirati suradnju akademskih stručnjaka, stručnjaka iz prakse, tvoraca politika i civilnog društva kako bi se odredile istraživačke potrebe. Usmjeravati istraživačke aktivnosti i olakšavati upotrebu nalaza istraživanja za razvoj učinkovitih preventivnih intervencija i mjerenje/evaluaciju njihove učinkovitosti.	Komisija/DČ	Komunikacija o radikalizaciji iz 2016. (ključna mjera 3.)

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
	Promicanje sigurnosti, pravde i mogućnosti za sve – mobiliziranje obrazovanja za promicanje zajedničkih vrijednosti i sprečavanje radikalizacije koja dovodi do nasilnog ekstremizma			Komunikacija o radikalizaciji iz 2016. (ključne mjere 10. – 14. posebnog područja 4. „Promicanje uključivog obrazovanja i zajedničkih vrijednosti EU-a”)
4.	Poticati posvećivanje dostatne pozornosti tome kako promicati vještine kritičkog razmišljanja i medijsku pismenost.	Uključiti kritičko razmišljanje, osobito u pogledu medija, u obrazovne sustave. Podupirati nastavnike i ravnatelje škola kako bi im se omogućilo bavljenje pitanjima medijske pismenosti i kritičkog razmišljanja na učinkovit način. Jačati dijalog, suradnju i partnerstva među relevantnim dionicima (među ostalim iz sektora obrazovanja i osposobljavanja i medijskog sektora te civilnog društva i organizacija mladih) olakšavajući multidisciplinarni pristup. Iskoristiti postojeće instrumente za potporu poticanju vještina kritičkog razmišljanja, npr., prema potrebi, program Kreativna Europa i Erasmus+.	DČ/Komisija	Komunikacija o radikalizaciji iz 2016., zaključci Vijeća o medijskoj pismenosti i kritičkom razmišljanju iz 2016., zaključci Vijeća o mladima iz 2016., zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije iz 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
5.	Razvijati mjere i programe za uvođenje kohezije, među ostalim u području obrazovanja, kojima se promiču temeljna prava, vladavina prava i demokracija te podupiru uključujuća, tolerantna i pluralistička društva.	Promicati globalni i građanski odgoj i obrazovanje, kao i volontiranje, kako bi se poboljšale društvene, građanske i međukulturalne kompetencije. Poticati uključivo obrazovanje za svu djecu i mlade, boreći se pritom protiv rasizma, ksenofobije, nesnošljivosti, vršnjačkog nasilja i diskriminacije na bilo kojoj osnovi.	DČ / Komisija / Agencija EU-a za temeljna prava (FRA) / koordinator EU-a za borbu protiv terorizma (CTC)	Zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije, zaključci Vijeća o kritičkom razmišljanju
6.	Proširivati kompetencije učitelja i nastavnika, edukatora i drugog nastavnog osoblja u području radikalizacije, osobito promicanjem zajedničkih vrijednosti i raznolikosti.	Podupirati osposobljavanje kako bi se pomoglo učiteljima i nastavnicima te osobama koje rade s mladima u prepoznavanju ranih znakova radikaliziranog ponašanja i u preuzimanju aktivne uloge u sprečavanju nasilne radikalizacije. Poticati stvaranje društveno sigurnih okruženja za učenje, na internetu i izvan njega, u kojima se može otvoreno raspravljati o kontroverznim pitanjima i očuvati slobodu govora te osnažiti nastavno osoblje da pokrene i vodi takve rasprave.	DČ/Komisija/FRA/CTC	Zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije iz 2016., zaključci Vijeća o kritičkom razmišljanju

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
7.	Jačati svijest o pitanjima u vezi s radikalizacijom i novačenjem terorista.	1. Razmisliti o uspostavi neformalnih mreža stručnjaka na terenu i žrtava terorizma. 2. Razmisliti o uspostavi neformalnih mreža rehabilitiranih terorista kako bi se doprinijelo projektima za borbu protiv novačenja terorista. 3. Nadležna tijela trebala bi razmisliti o interakciji s javnošću, npr. preko društvenih medija i/ili platformi za informiranje.	DČ	
Poboljšanje državnih komunikacija				
8.	Razvijati ciljane komunikacijske kampanje na razini EU-a i na nacionalnoj razini kojima se rješavaju trenutačni prioriteti i podupiru ostali elementi ovih smjernica.	Koristiti se Europskom mrežom za strateško komuniciranje (ESCN), kao projektom za daljnje djelovanje, za izgradnju potrebnih kapaciteta u državama članicama i pomaganje u razvoju učinkovitih strateških komunikacijskih kampanja. Podupirati rad ESCN-a, primjerice upućivanjem osoblja ESCN-u. Razvijati suradnju i razmjenu najboljih praksi s globalnom koalicijom za borbu protiv Daiša.	Komisija/DČ/CTC/ESVD	Zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije iz 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Podupiranje poruka kojima se suzbija terorizam				
9.	Staviti profesionalne komunikacijske i medijske vještine na raspolaganje vjerodostojnim predstavnicima civilnog društva koji su u položaju da mogu osporavati terorističku propagandu i boriti se protiv nje.	Osigurati izvor financiranja i olakšati izgradnju kapaciteta u okviru civilnog društva (npr. nevladine organizacije). Podupirati Program osnaživanja civilnog društva radi znatnog pojačavanja potpore partnerima iz civilnog društva i njihova osposobljavanja kako bi se pojačala snaga učinkovitog pozitivnog alternativnog diskursa koji se prenosi preko interneta, u bliskoj suradnji s RAN-om i ESCN-om. Prema potrebi poticati uključivanje svjedočanstava žrtava i rehabilitiranih terorista. Utvrđiti pozitivne uzore koji žele podržati promidžbu tog diskursa i tih kampanja.	DČ/Komisija/ ESVD	Zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije iz 2016., Komunikacija o radikalizaciji iz 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
10.	Pospješiti dijalog između javnih tijela, civilnih sudionika i civilnog društva u svrhu suzbijanja radikalizacije i novačenja terorista.	Istraživati i razmjenjivati najbolje prakse o rješenjima pronađenima za pospješivanje takvog dijaloga, uključujući pitanja kao što su službeno predstavljanje vjerskih skupina ili osposobljavanje vjerskih vođa / propovjednika te predlaganje najboljih praksi. Na temelju Komisijina istraživanja europske dijaspore odrediti ključne osobe s utjecajem u EU-u i izvan njega.	DČ/Komisija/ESVD/CTC	
11.	Osiguravati da protupropaganda razvijena u državama članicama i trećim zemljama bude dostupna kao primjer za druge inicijative.	Podupirati širenje sredstava i sadržaja za protupropagandu odgovarajućim dionicima uz odgovarajući prijevod. To se može postići u partnerstvu s inicijativama u tijeku ili podupirući ih.	ESVD/Komisija	

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Borba protiv radikalizacije i novačenja terorista na internetu				
12.	Smanjiti dostupnost i učinak materijala na internetu kojima se promiče radikalizacija koja dovodi do terorizma, prema potrebi i s obzirom na nacionalno zakonodavstvo u svakoj državi članici.	Dalje razvijati i podupirati provedbu inicijativa u okviru Internetskog foruma EU-a tako da se promiču njegovi ciljevi, uključujući osobito brzo uklanjanje terorističkog sadržaja neovisno o njegovoj ideologiji te širenje protupropagande i alternativnog diskursa. Nastaviti raditi na osiguravanju učinkovite provedbe Kodeksa postupanja pri suzbijanju nezakonitoga govora mržnje na internetu.	Komisija/ESVD/CTC/DČ	Ključne mjere 4. i 6. iz Komunikacije o radikalizaciji iz 2016., Prvo izvješće o napretku prema uspostavi učinkovite i istinske sigurnosne unije, zaključci Vijeća o unapređenju kaznenog pravosuđa u kiberprostoru, ishod 3508. sastanka Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove od 8. i 9. prosinca 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
13.	Razvijati odgovarajuće mjere za borbu protiv emitiranja nasilnog radikalnog sadržaja.	IntCen bi trebao procijeniti nasilnu radikalnu propagandu i pitanje javne komunikacije te njezin utjecaj, kao dio analize trendova radikalizacije i novačenja centra IntCen. CTC/ESVD trebali bi započeti rasprave sa zemljama u kojima su smješteni TV kanali na kojima se emitira nasilan radikalni sadržaj; CTC/ESVD trebali bi državama članicama pružati novosti o svim bilateralnim raspravama i njihovim ishodima.	ESVD/CTC/DČ	

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
14.	Otkrivati i rješavati problem sadržaja kojim se promiče radikalizacija i novačenje terorista.	Podupirati rad Internetskog foruma EU-a i rad Europolova Europskog centra za borbu protiv terorizma (ECTC), osobito rad koji obavlja jedinica EU-a za rad u vezi s prijavljenim internetskim sadržajima (EU IRU). Uspostaviti nacionalne mehanizme za osiguravanje brzog i učinkovitog utvrđivanja i obrade internetskog sadržaja kojim se promiče radikalizacija i novačenje terorista u suradnji s internetskim operatorima, upotrebljavajući usluge EU IRU-a kako i kada se to od njega zahtijeva. Uspostaviti i održavati učinkovite odnose s odgovarajućim partnerima iz privatnog sektora, ako je to potrebno, bilateralno ili multilateralno s državama članicama i/ili Komisijom. U tom smislu, države članice potiču se da iskoriste te odnose uspostavljene u okviru Internetskog foruma EU-a.	DČ/Komisija/Eurojust/Europol	Zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije iz 2016. i Komunikacija o radikalizaciji iz 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
		Nastaviti razmjenu znanja i najboljih praksi kako bi se utvrdile odgovarajuće mjere i postupci za otkrivanje i rješavanje pitanja internetskog sadržaja kojim se promiče radikalizacija i novačenje terorista. Razmjenjivati znanje i najbolje prakse u pogledu mjera za zabranu pristupa nezakonitom sadržaju na internetu i njegove distribucije te njihove učinkovite provedbe.		

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Osposobljavanje, izgradnja kapaciteta i angažman stručnjaka na terenu iz relevantnih sektora				
15.	Osposobljavanje djelatnika na terenu	Razmotriti vrijednost uspostave dobrovoljnog europskog programa osposobljavanja djelatnika na terenu kako bi se podigla razina njihove svijesti o pitanjima u vezi s radikalizacijom i koracima koje mogu poduzeti kako bi ih riješili, na temelju iskustava RAN-a, Europske mreže akademija za osposobljavanje zatvorskog osoblja (EPTA) i Europske mreže za pravosudno osposobljavanje (EJTN). To bi trebalo uključivati element osposobljavanja instruktora, uz omogućivanje osposobljavanja za pojedine sektore ili međusektorskog osposobljavanja te osposobljavanja prilagođenog zahtjevima država članica.	Komisija/CEPOL	
16.	Povezati djelatnike na terenu na nacionalnoj razini.	Uspostaviti mreže stručnjaka na nacionalnoj razini radi upotpunjavanja aktivnosti RAN-a, razmjene dobrih praksi i omogućivanja mehanizama za osposobljavanje djelatnika na terenu na nacionalnoj razini.	DČ/Komisija	

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Podupiranje pojedinaca i civilnog društva u jačanju otpornosti				
17.	Razvijati i podupirati inicijative za otpornost određenih ciljnih skupina i podupirati organizacije civilnog društva koje djeluju u tom području.	O tome odlučuju države članice.	DČ	
18.	Pružati potporu mladima i osnaživati ih s pomoću učinkovitih mjera za jačanje uključenosti, osjećaja pripadnosti te pozitivnog identiteta.	Poticati suradnju između sektora mladih, obrazovnog sektora i ostalih relevantnih sektora. Razvijati zajedničke alate i mjere te razmjenjivati dobre prakse radi rješavanja problema radikalizacije mladih i jačanja otpornosti. Razvijati i pružati osposobljavanje osobama koje rade s mladima uzimajući u obzir paket alata za osobe koje rade s mladima i preporuke za tvorce politika. Pokrenuti inicijative za jačanje uključivanja mladih i građanstva.	Komisija/DČ	Zaključci Vijeća o ulozi mladih, zaključci Vijeća o sprečavanju radikalizacije, zaključci Vijeća o medijskoj pismenosti i kritičkom razmišljanju, Komunikacija o radikalizaciji iz 2016.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Podupiranje inicijativa za povlačenje				
19.	Razviti mogućnosti za države članice koje žele uspostaviti vlastite programe (među ostalim i financijske).	Utvrditi potrebe i zahtjeve za nacionalne strategije za povlačenje i izlaz. Organizirati radionice i osposobljavanje diljem EU-a kao potporu državama članicama, među ostalim preko RAN-a.	DČ/Komisija	
20.	Razviti okvir politike za sprečavanje radikalizacije u smjeru nasilnog ekstremizma i terorizma u zatvorima.	Poboljšati osposobljavanje zatvorskih djelatnika na terenu, među ostalim djelovanjem na temelju iskustava RAN-a i EPTA-e, povećanjem broja članova EPTA-e, razmjenom dobrih praksi, kako bi se otkrili zatvorenici koji provode radikalizaciju i koji su radikalizirani te kako bi se na njih reagiralo. Donijeti mjere za promicanje kritičkog razmišljanja, vjerske tolerancije i reintegracije zatvorenika u društvo.	DČ/Komisija	Komunikacija o radikalizaciji iz 2016., zaključci Vijeća o kaznenom pravosuđu, izvješće Europskog parlamenta iz 2015.

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
		Razmjenjivati dobre prakse i izraditi preporuke o politikama o sprečavanju radikalizacije za stručnjake na terenu (uključujući, prema potrebi, suce i tužitelje), čime bi se obuhvatio zatvorski i probacijski sektor, uzimajući u obzir „Smjernice za zatvorske i probacijske službe u pogledu radikalizacije i nasilnog ekstremizma” Vijeća Europe iz 2016. Provedba i evaluacija posebnih programa za prevenciju te programa za deradikalizaciju, povlačenje i rehabilitaciju.		

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
		Komisija bi trebala nastaviti pomagati navedenim aktivnostima financijskim sredstvima EU-a za programe osposobljavanja za zatvorsko osoblje i probacijske službenike o radikalizaciji te kako bi se razvili programi deradikalizacije/rehabilitacije i alati za procjenu rizika koji će se upotrebljavati u zatvorima i u kaznenim postupcima, osobito primjenom korisnih primjera najbolje prakse iz država članica. U skladu sa zaključcima Vijeća iz studenoga 2015. Eurojust bi trebao nastaviti pratiti trendove i razvoj primjenjivog pravnog okvira i relevantne sudske prakse u državama članicama, među ostalim uporabu drugih rješenja u odnosu na kazneni progon i pritvor u predmetima u vezi s terorizmom.		

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
		Na taktičkim sastancima Eurojusta o terorizmu trebala bi se poticati razmjena postojećih nacionalnih praksi i stečenih iskustava. Putem izvješća Eurojusta o praćenju osuđujućih presuda za terorizam te izvješća Eurojusta o stranim terorističkim borcima trebali bi se predstavljati nalazi i preporuke u području deradikalizacije radi informiranja tvoraca politike i doprinosa daljnjem razvoju kaznene politike u odnosu na strane terorističke borce.		

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
Uskladiti unutarnje i vanjske napore u borbi protiv radikalizacije				
21.	Izraditi pregled postojećih programa prevencije i izlaska	Provesti sveobuhvatnu studiju o postojećim europskim i neeuropskim programima prevencije i izlaska.	ESVD/Komisija/CTC	
22.	Osigurati da se sprečavanje radikalizacije i novačenja terorista uzima u obzir pri razvoju politika upravljanja granicama uključujući viznu politiku EU-a.	Osigurati savjetovanja s odgovarajućim tijelima ili sudionicima EU-a u razvoju vizne politike EU-a.	Komisija/ESVD/CTC	
23.	Koordinirati i promicati preventivne strategije u prioritetnim regijama.	Uspostaviti vanjske (virtualne) mreže između delegacija EU-a u trećim zemljama i država članica. Uključiti ovo pitanje u dijaloge između EU-a i trećih zemalja, kao i bilateralne i/ili regionalne dijaloge država članica, osobito u prioritetnim regijama.	Komisija/ESVD/DČ/CTC	

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
24.	Osigurati daljnje programe koji su povezani s borbom protiv radikalizacije i koji su za nju relevantni.	Nastaviti provoditi istraživanja na temelju dokaza o pokretačima radikalizacije u prioritetnim regijama za borbu protiv terorizma, razmjenjivati stečeno znanje o tome što jest, a što nije djelovalo na sprečavanje i suzbijanje nasilnog ekstremizma i na izgradnju otpornosti protiv njega te koristiti se stručnošću nacionalnih tijela u državama članicama pri naknadnoj provedbi ciljane pomoći EU-a za izgradnju kapaciteta.	Komisija/ESVD/CTC	
25.	Integrirati rodnu dimenziju u borbu protiv radikalizacije.	Provoditi posebna istraživanja o ulozi žena u ciljanim regijama/zemljama/zajednicama kako bi se razumjela njihova uloga te utvrditi područja u kojima bi ženske organizacije mogle doprinijeti izgradnji veće otpornosti na radikalizaciju.	ESVD/Komisija/CTC	

	Što	Kako	Tko	Razlog ažuriranja u 2017.
26.	Pomagati medijskim stručnjacima, novinarima i vladinim službenicima u prioritetnim regijama za borbu protiv terorizma u pogledu odgovorne upotrebe medija.	Nastaviti s postojećim mogućnostima osposobljavanja i razvojem materijala na temelju, među ostalim, postojećih iskustava država članica i dobrih praksi te inicijativa EU-a, kao što su RAN i aktualne potpore EU-a u trećim zemljama.	Komisija/ESVD	

Okvir politike – zaključci, izjave, mjere itd. donesene od siječnja 2015.

1. Zajednička izjava iz Rige donesena nakon neformalnog sastanka ministara pravosuđa i unutarnjih poslova održanoga u Rigi 29. i 30. siječnja (5855/15)
2. Zaključci Vijeća za vanjske poslove o borbi protiv terorizma od 9. veljače 2015.
3. Izjava o neformalnom sastanku šefova država i vlada od 12. veljače 2015. [SN 10/2015]
4. Zaključci Vijeća o regionalnoj strategiji EU-a za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja Daiš od 23. svibnja 2016. (9105/16)
5. Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja – neformalni sastanak ministara obrazovanja Europske unije u Parizu, 17. ožujka 2015.⁵
6. Zajedničko izvješće EU-a o mladima Vijeća i Komisije iz 2015. o „provedbi obnovljenog okvira za europsku suradnju u području mladih (2010. – 2018.)”
7. Zaključci Vijeća o obnovljenoj strategiji unutarnje sigurnosti od 17. lipnja 2015. (8911/15)
8. Rezolucija Europskog parlamenta od 25. studenoga 2015. o suzbijanju radikalizacije i novačenja europskih građana u terorističke organizacije.
9. Zaključci Vijeća Europske unije i država članica koje su se sastale unutar Vijeća o poboljšanju kaznenopravnog odgovora na radikalizaciju koja dovodi do terorizma i nasilnog ekstremizma od 20. studenoga 2015. (14419/15)
10. Zaključci Vijeća o borbi protiv terorizma od 20. studenoga 2015. (14406/15 + COR 1)

⁵ Y:\DG D 1\DG D 1C\TWP\Meeting documents\2017\2017.05.17\citizenship-education-declaration_en.pdf

11. Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) Novi prioriteti za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja – zaključci Vijeća (23. studenoga 2015.) (14440/1/15)
12. Zaključci Europskog vijeća od 18. prosinca 2015. (EUCO 28/15)
13. Zajednička izjava ministara pravosuđa i unutarnjih poslova EU-a i predstavnika institucija EU-a o terorističkim napadima u Bruxellesu 22. ožujka 2016. (7371/16)
14. Zaključci Vijeća o ulozi sektora mladih u integriranom i međusektorskom pristupu sprečavanju i suzbijanju nasilne radikalizacije mladih od 30. svibnja 2016. (9640/16)
15. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o podupiranju sprečavanja radikalizacije koja vodi k nasilnom ekstremizmu (COM(201[...]6) 379 final) od 14. lipnja 2016. (10466/16 + COR 1)
16. Mišljenje Odbora regija od 15. i 16. lipnja, „Suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma: preventivni mehanizmi na lokalnoj i regionalnoj razini” (CIVEX-VI/010)
17. Daljnje postupanje na temelju izjave članova Europskog vijeća od 12. veljače 2015. o borbi protiv terorizma: izvješće o provedbi mjera (9422/1/15 od 10. lipnja 2015.; 12318/15 od 5. listopada 2015.; 14734/15 od 30. studenoga 2015.; 6785/16 od 4. ožujka 2016.)
18. Zaključci Vijeća o razvoju medijske pismenosti i kritičkog mišljenja putem obrazovanja i osposobljavanja od 30. svibnja 2016. (9641/16)
19. Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o sprečavanju radikalizacije koja vodi u nasilni ekstremizam od 21. studenoga 2016. (14276/16)

20. Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o uključivanju raznolikosti kako bi se postiglo kvalitetno obrazovanje za sve od 17. veljače 2017. (6356/17)
21. pristupi država članica rješavanju problema članova obitelji koji se nalaze u pratnji stranih terorističkih boraca povratnika, osobito djece: rezultati upitnika i daljnjeg praćenja (6900/17 + ADD 1)
22. DIREKTIVA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.)

GLAVNA POSTIGNUĆA NA TEMELJU SMJERNICA IZ 2014.

Glavne mjere/inicijative/alati na temelju smjernica iz 2014. koji su doneseni na razini EU-a uključuju sljedeće:

- uspostavu **Centra izvrsnosti RAN-a** u listopadu 2015. (s dodatnim zadacima kao što su potpora državama članicama, istraživanje i pojačano usmjerenje na praktične smjernice i priručnike),
- **inicijative u okviru Internetskog foruma EU-a** (čija su dva glavna cilja smanjenje terorističkog sadržaja dostupnog na internetu i potpora alternativnom diskursu), uključujući osobito:
- **jedinicu EU-a za rad u vezi s prijavljenim internetskim sadržajima (EU IRU)**, koja je počela s radom u srpnju 2015., a sada je dio Europskog centra za borbu protiv terorizma (ECTC) koji je uspostavljen u siječnju 2016.,
- **Program jačanja civilnog društva (CSEP)**, u kojem su okupljeni osobito internetska poduzeća, RAN i ESCN, a koji je pokrenut prilikom drugog sastanka na visokoj razini Internetskog foruma EU-a,
- baza podataka o „hashtagovima” koju je razvila industrija,
- **Savjetodavnu skupinu za strateško komuniciranje u vezi sa Sirijom (SSCAT)** s posebnim usmjerenjem na strane borbe te njezin projekt slijednik, **Europsku mrežu za strateško komuniciranje (ESCN)**, koji je operativan od listopada 2016. i u okviru kojeg se pruža platforma za pojačanu razmjenu stručnog znanja i ciljano savjetovanje u području strateških komunikacija radi borbe protiv nasilnog ekstremizma i terorizma,
- **dijalog s industrijom o govoru mržnje**, koji je doveo do sporazuma s velikim informatičkim poduzećima (Facebook, Twitter, Microsoft i YouTube) o **Kodeksu ponašanja pri suzbijanju nezakonitoga govora mržnje na internetu**,

- **Mrežu donositelja nacionalnih politika prevencije** (pokrenuta u veljači 2017.) čiji je cilj pojačati i institucionalizirati razmjenu stručnog znanja i iskustava o pristupima i politikama prevencije u državama članicama te u većoj mjeri uključiti države članice u aktivnosti RAN-a, uzimajući u obzir prioritete i potrebe kako su ih utvrdile države članice,
- **fondove i programe** za financiranje odgovarajućih projekata u području istraživanja, osobito u okviru Sedmog okvirnog programa / Obzora 2020. i Fonda za unutarnju sigurnost.
Inicijative u području obrazovanja i mladih (osnaživanje mladih, jačanje otpornosti, borba protiv diskriminacije, rasizma i nesnošljivosti itd.), kao što su paket alata za osobe koje rade s mladima i preporuke za tvorce politika („Doprinos rada s mladima sprečavanju marginalizacije i nasilne radikalizacije”), platforma e-Twinning, platforma „RAN Young”, rad koji se odvija u Radnoj skupini za promicanje građanstva i zajedničkih vrijednosti unutar okvira ET 2020., Europska volonterska služba (EVS), Europske snage solidarnosti, pripremni rad na mreži uzora i njezino pokretanje itd., pri čemu se financijska sredstva osiguravaju, među ostalim, iz programa Erasmus+,
- **inicijative u području pravosuđa (deradikalizacija u zatvorima, pravosudne mjere protiv nasilnih ekstremističkih skupina i pojedinaca)**, npr. one povezane s razmjenom najboljih praksi i osposobljavanjem zatvorskih stručnjaka na terenu i zatvorenika (npr. dokumenti RAN-a o zatvorima i probaciji, suradnja RAN-a, Europrisa i Europske mreže akademija za osposobljavanje zatvorskog osoblja (EPTA), rad Europske mreže za pravosudno osposobljavanje (EJTN)), pri čemu se financijska sredstva osiguravaju, među ostalim, iz programa Pravosuđe i Europskog socijalnog fonda,
- **vanjska dimenzija:** suradnja s trećim zemljama, osobito sa zemljama zapadnog Balkana, Bliskog istoka i sjeverne Afrike te s Turskom, osobito u okviru borbe protiv terorizma te ciljanih i poboljšanih dijaloga o sigurnosti koji vode do izrade paketa mjera i planova za borbu protiv terorizma.
